

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

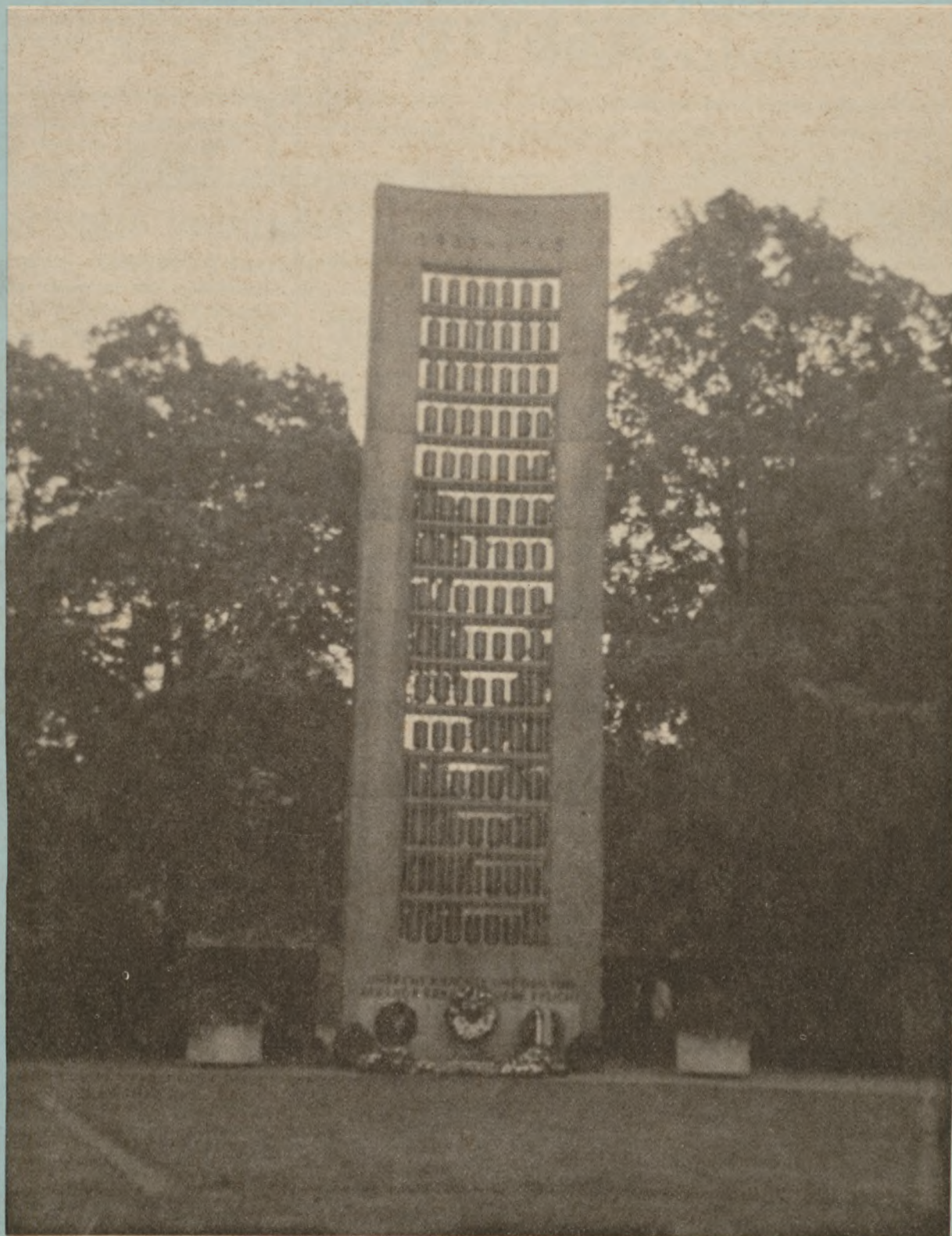
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Danske ekxfanger fra Neuengamme besøgte i september i anledning af 25-året for befrielsen det store mindesmærke på Ollendorfer Kirkegård i Hamborg. Det er rejst i 1965, og der er en urne for hver af lejrens nationer. (Foto: Mogens Pedersen).

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

Henvendelse ang. feriehuset på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidste efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. – Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande – og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Borgergade 23B, 8700 Horsens
Tlf. (05) 62 39 91.

Næstformand: Generalmajor F. B. Larsen, Bruxelles, Belgien.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kanikestræde 10,
1699 København K.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Skolen 10 54 21. Privat 10 41 28.

Politiassistent S. Julsgård Larsen, Boeslundvej 1, 2700 Brh.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skræddermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63, 2400 NV

Afd.chef, civilingeniør Mogens Dyre,
Gilbækhus, 6430 Gildbro
pr. Nordborg

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup

Alberti Hansen, Arildsgård 41,
2700 Brønshøj

Bankfuldmægtig Olav Holst,
Bengtasvej 6, 2900 Hellerup

Seminarierektor, cand. mag.
Paul Holt, Præstevangsvej 35,
9210 Århus V.

Direktør G. Jespersen, 7400 Herning

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
5200 Odense V.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus

Arkitekt Ove Ch. Lembcke,
Brødregade 19^a, 8900 Randers

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, 8000 Århus

Førstelærer P. E. Mahler,
Fåborgvej, 5631 Ebberup

Dr. Børge Næsted, 6772 Hviding st.

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseris, Aalborg

Sognepræst Poul Riis, Præstegården,
Herrestrædet, 4200 Slagelse

Bladet »PIGTRÅD«

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

ANNONCER:

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Grenågade 14, 2100 København Ø. TRIA 888 (kontortid 10–12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 5 55 38.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettest og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

REDAKTION:

Ansvarshavende redaktør:
skoleinspektør Johs. Fosmark.
(Medl. af Dansk Fagpressefor-
ening), Frederiksborgvej 109,
2400 København NV.
Skolen: 10 54 21. Privat 10 41 28.

TRYK:

Rechtters Bogtrykkeri
Industrigården - 6800 Varde
Tlf. (05) 22 13 61

INDHOLD:

Gammel Neuengamme-fange skal opbygge vestjyske universitet	163
Stort besøg i Froslev-museet	167
Runde dage	167
Protest mod bog Versen-Mappen	171
Dansker valgt til generalsekretær	171
Sachsenhausen-foreningen	179
Dagbogsblade	180

Gammel Neuengamme-fange skal opbygge vestjydsk universitet

Den 45-årige cand. polit. Jens Bøggild, Ribe Stiftsamtss kontor, om sin tid i dødens forgård, Neuengammes revier, hvor en Røde Kors-spegepølse måske reddede hans liv - og om spændende arbejdsopgaver i 1970'erne.

Ved Johs. Rasmussen.

Den 45-årige cand. polit. Jens Bøggild, siden 1965 sekretær for Ribe amts universitetsudvalg, sidder i en spændende ønskestilling, som formodentlig engang bliver til en officiel post som administrator for det syd- og vestjydske universitet, som Folketinget i maj i år lovede skal opbygges i Esbjerg omkring 1980.

Jens Bøggild er udgået fra Ribe, hvor faderen mange år var overlæge og nu er på pension. Jens Bøggild, tilknyttet Ribe Stiftsamtss kontor med skole- og uddannelsessager som speciale, ikke mindst det kommende universitet, er altså efter studieår i København - herunder også virksomme år i Ungdomskommissionens sekretariat, i Socialministeriet, i Studenterrådsarbejdet, i Dansk International Studenterkomité og sidst som direktør for USA-studenternes Europa- og Mellem Østen-rejser via en kort periode som direktionssekretær i Tjæreborg-rejsekoncernen - vendt hjem til barndomsbyen, hvor han befinder sig godt, og hvor hans københavnskfødte hustru er faldet ikke mindre godt til. Ved sidste valg blev Jens Bøggild af Venstre indvalgt i Ribe byråd, hvor partiet nu har 11 af de 21 pladser og altså sidder fast i sadlen. Bøggild er udpeget til formand for bl. a. byrådets kulturudvalg.

Anholdt september 1944

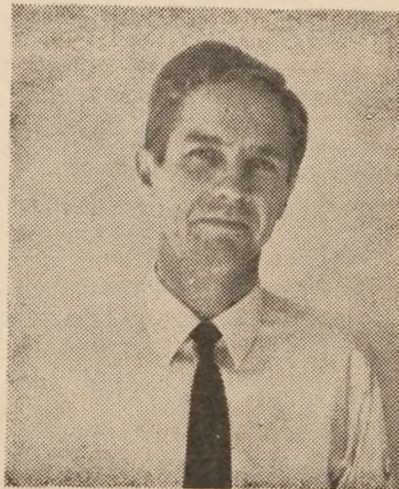
Så langt. Så godt. Men slet så nemt, sikret, spændende og borgerligt tegnede det sig ikke for den unge Ribe-student i 1944, da han just havde fået sin første eksamen. Han blev nemlig bare få måneder efter, 7. september 1944, anholdt af Gestapo i hovedstaden. Det er vist

det klassisk-kendte eksempel fra modstandskampens tid på, at man aldrig skal blande for mange ting sammen, siger Jens Bøggild i denne samtale til »Pigtråd«.

- Mit arbejde havde ligget hos egnens lokale grupper i Ribe. Tillige var jeg rodet ind i Studenternes Efterretnings-tjenestes virkelige efterretningsafdeling. Jeg blev taget, fordi jeg skulle skaffe oplysninger om troppeforlægninger, dels her ved Ribe, dels ved Karup og Viborg, hvor jeg havde en del gode kontakter.

Da jeg blev arresteret, havde vi i forsommeren 1944 fået forholdsordre om, at vi skulle vente til en given dato og så gå i gang med at ødelægge jernbanelinjer. Vi var tre unge, som utålmodigt ventede, to fra Bramminge og jeg fra Ribe. Vi blev enige om, at de to lige så godt kunne drage til København og begynde deres studier, mens den tredje skulle blive hjemme og afvente begivenhederne.

Så skete det, at en fjerde mand i sjaket blev snuppet. Endda med en kedelig lommebog på sig, fuld af adresser. Da han var bange for, at jeg befandt mig hjemme i Ribe, snakkede han udenom, det han kunne. Men Gestapo fik hjemme i Ribe en ung pige af mit bekendtskab til at snakke over sig om mit københavnske tilholdssted, skønt jeg inden afrejsen havde pålagt de få, som skulle kende det, ikke at snakke om det til noget menneske. Men da Gestapo snedigt nok overfor pigen kunne henvise til gode fælles bekendte af hende og mig, faldt hun i fælden. Tidligt næste morgen blev jeg pågrebet i mit københavnske logi.

Jens Bøggild.

Jul i en feberdøs

Nu fulgte en række forhør i Shell-huset. Egentlig var det kun de første dage, som var særligt slemme, hvor man for frem med trusler og arrangerede lidt knalden bag ens ryg for at skræmme.

Så blev jeg, tilsyneladende, lagt på is i tre uger. Andre i samme sag sad på Staldgården i Kolding. Jeg holdt hele tiden på, at jeg kun havde været med rent periferisk, med lidt bladarbejde o. l. Og henviste til, at alt andet vedrørende min person ellers måtte bero på rene misforståelser.

Undervejs fik jeg stukket en rapport ud fra en af mine kammeraters forhør. Den indeholdt mange rigtige detaljer, men jeg holdt stadig på-mit. Men et par måneder efter blev jeg fra min celle i Vestre Fængsels tyske afdeling kaldt til nyt forhør på Shell-huset. Her havde jeg på afstand lejlighed til at gense flere gode bekendte fra vort arbejde. Nogle af de anholdte i sagen havnede snart efter i Frøslev, mens andre - heriblandt jeg - måtte til Tyskland.

Det var i begyndelsen af december 1944, jeg havnede i Neuengamme KZ-lejr ved Hamburg. Jeg holdt altså jul der. Men det hele står i en tåge for mig, for inden da var jeg blevet alvorligt syg og

Ringe Efterskole

●
5750 Ringe – Fyn

Besøg

Missionshotellet VILDSUND STRANDHOTEL

Vildsund Vest - 7700 Thisted

Aktieselskabet

Ålborg Portland-Cement-Fabrik

Chr. Brygge 28

Tlf. 11 69 65

ALS HUSHOLDNINGSSKOLE

Vollerup, Als

STØT
KAMMERATERNES HJÆLPEFONDS ARBEJDE
S. B. L.

Norsk fars

Amg. Boul. 132	AM 1846
Falkonerallé 75	GO 6452
Frd.borgvej 4	TA 394
Jægersborgallé 37	OR 3560
Lyngby Hovedgade 68	87 08 60
P. Bangsvej 60	GO 7316
St. Kongensgade 63	PA 3758
Strandvejen 167	HE 5960
Søborg Hovedgade 36	69 02 12
Valby Langgade 30 A	VA 986
Værnedamsvej 10	21 41 42
Østerbrogade 98	ØB 6977

lå længe på revieret. Spørger man mig så, hvorfor jeg da ikke gik hen og døde ved den lejlighed, lyder det næsten komisk i dag at sige det. Men jeg søgte at bide tænderne sammen og at overbevise mig selv om, at det dog var for beskidt og ringe et sted at lægge sig til at dø i.

Jo, jeg fik udmærkede Røde Kors-pakker fra Danmark. Vi var så langt henne på krigen, at det gik. Mit problem var nærmest, at der ikke var noget i, som jeg kunne tale. Med den noksom kendte »Scheisse« tåler man ikke spegepølse allerbedst. Der blev stjålet meget, organiseret, som det hed under disse forhold. Men jeg mærkede mig som en god tommelfingerregel, at der blev stjålet mest fra de danske, som var mest påholdende.

Der var folk fra mange lande. Bl. a. fik jeg en god belgisk ven, som jeg siden krigen har opsøgt. Han er politibetjent i Gent. Og flere franskmænd satte jeg stor pris på. Desværre døde de fleste af dem, dels i lejren, dels i krigens sidste faser i Lübeck.

En af de franskmænd, som jeg ved overlevede, var fra Nice, hvor han var restauratør og drev en cabaret. I 1951, da jeg rejste rundt i Europa som guide for amerikanske studenter, opsøgte jeg på gennemrejse i Nice min franske fangekammerat. Men det tør siges at være en forbier. Da jeg kom ind i restauranten, fik jeg koldt og klart at vide, at han aldrig var vendt tilbage efter krigen. Og var han dukket op, var han blevet skudt, hvad han så end ellers havde bedrevet. Hans navn havde ingen god klang. Jeg skyndte mig beskæmmet bort.

Spegepølsen hård valuta

Mit ophold i Neuengamme varede til et par uger, før politiet kom hertil fra Buchenwald. Og jeg kom hjem til friheden og Danmark, lige inden Bernadotteaktionen rigtigt satte ind. En medfange og ven, skriver på lejrkontoret, vækkede mig en tidlig morgen og kunne glæde mig ved at fortælle, at jeg skulle hjem. Ganske rigtigt, et par timer efter kom der besked om, at ca. 30 danske fanger skulle hjem til løsladelse, »Entlassung«. Mit navn var på listen. Unægtelig kom denne meddelelse særdeles belejligt.

Ikke længe før havde nemlig samme kilde på lejrkontoret givet mig et vink

om, at jeg stod for tur og skulle til »skåneblokken« og siden i »rekreationslejr«.

Man mente, jeg måtte være rask nok til ti dage i »skåneblokken« og så ud at tage hårdt fat. Ved at bestikke det rette menneske med et kilo spegepølse, fik jeg i hast mit navn slettet af den farlige liste. En dansk kammerat, som ikke ofrede sin spegepølse, kom samtidig på denne tur fra revieret over skåneblokken ud til hårdt arbejde i lejren Bergen-Belsen. Han døde kort efter af slid og udmattelse. Jo, jeg må sige, at jeg alligevel havde stor nytte af min Røde Kors-pakke. Den var hård valuta, når det gjaldt liv og død.

Et andet mærkeligt træk fra revieret, ja, fra hele Neuengamme. Det psykiske betød langt mere, end man skulle tro. Vi hørte f. eks., at russerne en overgang havde et stærkt fremstød, som truede de vaklende tyske fronter. Og mens der normalt døde 10-20 om dagen på revieret, så blussede optimismen nu så stærkt op, at i den følgende uge døde næsten ingen. Ukuelige menneske. Men vi stod nu her den morgen 30 danske, og rygterne gik. Ingen vidste ordentlig besked om vor skæbne. Men det forlød da, at alle skulle hjem og løslades. På een nær. Og da det var gået op for mig, at alle de andre, som skulle hjem til friheden, var det, tyskerne kaldte »asociale«, jeg i virkeligheden den eneste rigtige »politiske fange«, så blev jeg lidt hed om ørerne. Det lovede ikke godt. Men rejsen endte da for os alle fredeligt i Frøslev. Der var jeg til den sidste weekend før 5. maj 1945.

»Sprang« fra Københavns hovedbanegård

Så kom jeg på transport til Sverige. Under vor overnatning i Korsør hørte vi om Himmlers kapitulationstilbud. Nu stod vi åbenbart foran dramaets slutning. Det var ellers en god regel, at man af hensyn til kommende fangetransporter, af hensyn til de fanger, som blev siddende og endelig af hensyn til ens pårørende ude i det frie liv - ikke sprang af undervejs.

Tyskerne havde ofte nok truet med alvorlige repressalier. Men nu begyndte folk lige så stille at sive af toget undervejs over Sjælland. Ja, vi bildte endda de tyske vagter ind, at krigen var forbi.

Nå, en grund mere til, at man godt ville ud i den danske frihed var den, at vi hørte, at der i Sverige ville blive temmelig lang tid i karantæne, inden man frit kunne gå rundt. Jeg var i den heldige situation, at jeg havde fået mit civile tøj at rejse hjem i, mens de øvrige i transporten var i de typiske fangestortrøjer med bogstaver malet i ryggens stof. På Københavns Hovedbanegård slap jeg ubemærket bort.

Nu begyndte fredssommerens frihedsrus. Men reaktionen meldte sig hurtigt. Jeg var på rekreation forskellige steder, bl. a. på det tidligere Dronningmølle Badehotel, som fru skibsreder Kirsten Lauritzen havde overtaget og brugte til sommerferiehjem for københavnske småbørn fra baggårdene. En vinter eller to lånte hun det ud til Frihedsfonden som rekreativshjem. Siden var jeg på rekreation i Norge, mens andre kom til Sverige. I 1946 begyndte jeg at læse til cand. polit. Jeg klarede også i 1948 1. del, men så slog det hele klik.

En overset tb

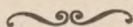
Siden skulle det vise sig, hvad en af hovedårsagerne havde været. Skønt jeg kom til stadige undersøgelser for tb, var det først engang i 1956-57, at overlægen på Øresundshospitalet i København opdagede, at jeg heldigvis havde overvundet en kraftig tb, som havde indkapslet sig i tidens løb. Og da man nu fandt mine tidligere røntgentbilleder frem, var pletterne der også godt nok, selv om de hidtil var blevet overset. Som overlægen tørt bemærkede: - Der har De lige godt været heldig...

Det var jo heller ikke alverdens trøst, man hentede sig hos specialisterne. Jeg husker mit første besøg hos psykiateren, professor Hjalmar Helweg. Han sagde: Erfaringerne fra 1. verdenskrig tyder på, at der let kan gå ti år, før man igen er normal og på fuld arbejdsstyrke. Og så er der jo rigtignok mange, som aldrig genvinder helbredet. Barsk tale. Men i mit tilfælde slog det meget godt til, det med de ti år. Først i 1956 kunne jeg afslutte mine studier og tage eksamen.

I studietiden var jeg, som nævnt, bl. a. i sekretariatet for Ungdomskommissionen og spændende opgaver i Studenterrådet og rejselivet, 1956-62 arrangerede jeg rejser for Dansk International Studenterkomité og derefter, til 1965,

VADSKJÆR & SVENDSEN A/S

Entreprenører og vognmænd

Baldersbæksvej 2-4 - Tåstrup

Telefon 99 39 00

HØJER UNGDOMSSKOLE

v/ Forstander HØJER

HØJER

Værn om vor
smukke natur!

L.V.P.T.

B.P. i Centrum

Vask - Smøring - Olieskift
1. kl. betjening

Bredgade - Kolding
Tlf. 52 28 70

PERSSON'S

Cliche - Anstalt I/S
Bredgade 25 E - København K

ALUKSERING SAMT FARVNING AF ALUMINIUM

Aluksering i hele værklængder og sammen-
svejste vinduesrammer for bygningsindustrien.
Automatisk slibe- og polermaskine for profiler
i hele længder.

Specialmaskine for slibning og børstning af
plader.

Vi er altid gerne til tjeneste med alle yderligere
oplysninger om ALUKSERING samt pristilbud

HORSENS ALUKSERINGS INDUSTRI

John Rohdemejer - Færøvej 4 - 8700 Horsens - Telf. (05) 622288

var jeg direktør for amerikanske studenterorganisation for rejser i Europa og Det nære Østen.

Rejselivet er spændende, men opslidende, og skønt jeg skar væk, alt det jeg kunne, var jeg Europa rundt det halve af året. Mine børn var kedede af det, hver gang jeg skulle af sted. Men nu havde jeg fået kendskab til rejsebranchen, så jeg fik en post som direktionssekretær hos pastor Krogagers Tjæreborg-bureau.

Men i mellemtiden havde en anden gæv vestjyde, Esbjergs borgmester, også cand. polit., Henning Rasmussen, indfanget mig til arbejdet for at få et sydvest-jydsk universitet i gang. Blandt hans og mine kampfæller i denne sag har hele tiden været Askovs fhv. forstander, J. Th. Arnfred, fhv. finansminister, professor Thorkild Kristensen, og stiftamtmand E. M. Edelberg, Ribe. Her fra stiftsamtsskontoret i Ribe udgår mange tråde. Her er man med, når der skrives betænkninger om Vestjyllands trafikpolitik, jernbaner, uddannelsesplaner, f. eks. nu opbygningen af den nye sociale højskole i Esbjerg (landet har

for få socialrådgivere, og det er dem, man uddanner på disse skoler) - for nu at nævne de vigtigste ting.

Ikke navlebeskuende

- Du har rejst meget siden krigen, hvordan med at gense de gamle KZ-lejre o. l.?

- Ærlig talt, så er det ikke lige mit nummer. Jeg er siden krigen måske kommet gennem Hamborg 50 gange på kortere og længere besøg. Men aldrig har jeg gjort turen ud til Neuengamme, og jeg har også prøvet at se fremad mod en ny verden i den forstand, at jeg har taget tyskerne, hvor de står i dag.

Jeg har aldrig mindet dem om fortidens synder, skønt der kunne være nok at tage fat på. På en måde er jeg bange for, at man skal gå i stå, blive alt for navlebeskuende, at de gamle fangeforeninger og fangekredse skal blive som hjemstavnsforeningerne og soldaterforeningerne, for aflukkede, for meget med »Kan du huske?« På den anden side kan jeg selvfølgelig også godt se værdien af sammenhold og kammeratskab i mange situationer, slutter Jens Bøggild.
Johs. Rasmussen.

Runde dage

Den 20. november fylder overbetjent Egon Larsson, Kbhvn. (Neuengamme 51.579 og Buchenwald) 50 år.

Den 7. december fylder Viggo Hansen, Kbhvn. (Neuengamme og Alt Garge 60757) 60 år.

Den 25. december fylder købmand Østergaard, Næstved (Neuengamme 67031) 70 år.

Den 27. december fylder Erik Beermann, Kbhvn. (Dachau og Neuengamme 79271) 60 år.

Den 28. december fylder bagermester Helge A. Petersen, Kbhvn. (Neuengamme 67.391) 65 år.

Han ankom i september til Neuengamme fra fængslet i Flensborg få dage før den store transport fra Frøslev.

Den 29. december fylder Arne Zachariassen (Neuengamme og Porta 50387)

Politiassistent S. Julsgaard Larsen fylder 60 år tirsdag den 22. december.

Han er formand for Buchenwald-Klubben og medlem af Kammeraternes Hjælpefonds bestyrelse og forretningsudvalg.

65 år.

Professor Ove Hoff, polyteknisk læreanstalt, fylder 65 år den 16. november. Han har skrevet flere bøger af teknisk-videnskabeligt indhold.

Han var i flere år en særdeles aktiv formand for foreningen Gestapofangerne.

Han har siddet i Frøslev og i Neuengamme.

Dødsfald

H. Rambusch

Atter har vi mistet en trofast ven og kammerat, landsretssagfører H. Rambusch, Esbjerg, medlem af styrelsen for Kammeraternes Hjælpefond fra dens stiftelse, der døde den 3. oktober d. å. Han var sine venners ven i ondt og godt, over Horserød og Frøslev gik turen i oktober 1944 til Neuengamme og derfra til Meppen, vendte hjem med de Hvide Busser den 20. april 1945.

Han skånedes sig aldrig, hvor han kunne hjælpe gamle kammerater fra besættelsestiden og var til stor støtte, hvor det drejede sig om behandling af hjælpesager fra Esbjerg. Hans hjertebarndom var 4. maj-kollegiet i Esbjerg, i hvis bestyrelse han sad som formand fra dets indvielse.

Stort besøg i Frøslev-museet

Der kommer mange enkeltpersoner og skoleklasser

Padborg: Successen med indretningen af Frøslevlejrens museum sidste år står skudsikkert fast.

Det kan aflæses af de tal, der nu foreligger med hensyn til, hvad der har været af besøgende på stedet.

For året 1970 kom juli - og ikke ganske uventet - til at markere lidt af en rekord:

Museet blev da besøgt af 5768 gæster - gennemsnitlig 200 pr. dag. Videre: I tiden fra 1. maj til 30. september blev museet besøgt af i alt 16.650 gæster.

Fra museets side har man efter sæsonens slutning udtrykt glæde over, at så

mange har fundet vej til stedet. Ikke mindst har man været glad for, at museet er blevet flittigt besøgt af skoleklasser og vel at mærke fra hele landet. Museet synes at være blevet et af de faste led i lejrskolernes program.

Mange gode gaver

I løbet af de sidste måneder har museet i øvrigt modtaget en lang række gaver fra tidligere fanger eller deres pårørende. Ting, skiftende fanger har lavet i fritiden, bl. a. en fingerring, lavet af en tokrone, en cigaretæske i træ samt en del tegninger. Desuden er et knojern blevet skænket som erstatning for det knojern, der blev stjålet fra en montre i sommer. Blandt gaverne finder man også en pisk (7-halet kat), der blev fundet i det tyske vagttårn den 5. maj 1945. De mange gaver har lunet, men man håber at få endnu flere. Der må ligge værdifulde ting hist og her.

Efter efterårsferien blev der lukket til maj næste år, men skoler, grupper, foreninger osv. vil dog også efter nærmere aftale kunne få lov til at aflægge museet et besøg i vintertiden.

<p>AXEL PETERSEN'S EFTF. J. E. HANSEN Bogbinderi</p>	<p>J. FØGE JENSEN Skelbækgade 2 – København V</p>
<p>Montanagade 6 - Århus A. ESPERSEN A/S Fiskeeksport Sydhavnen - Rønne</p>	<p>AUG. BORGEN A/S Halmtorvet 20 – København V Tlf. (01) 21 22 88 ASSURANCE</p>
<p>HARBO SØLVSTEN Indendørs-arkitekt Odensegade 4 - Århus</p>	<p>TØNDER BEGRAVELSESFORRETNING Nørregade 1 – Tønder</p>
<p>Det går hurtigere i SPAREKASSEN SPAREKASSEN THY Thisted</p>	<p>A/S VESTFYNS ELFORSYNING Østergade 38 – Assens</p>
<p>Herreskrædderi FREM A. PRUDINSKY Blågårdsgade 5 - København N Tlf. 39 83 57</p>	<p>A. K. JENSEN Murermester Nygade 38, Aakirkeby</p>
<p>G. BALSNER Posthustorv 4 - Skive</p>	<p>P. JACOBSEN Roskilde</p>
<p>CODAN GUMMI A/S Køge</p>	<p>KJELLERUP KAROSSERIFABRIK Kjellerup</p>
<p>BANGSBO SPAREKASSE Søndergade 147 - Frederikshavn</p>	<p>W. JENSEN Hellerup</p>
<p>Protese – så tandlægen P. K. N. M.</p>	<p>M. GLYTTING & M. BLOKDAL-PEDERSEN Århus</p>
<p>LUNGHOLM GODS pr. Rødby</p>	<p>P. LANKEN København N</p>

Protest mod bog

Bogen om Bernadotte

Hr. statsminister.

I 25-året for Danmarks befrielse og dermed vor redning fra den sikre død har vi - tidligere fanger - taknemmelige, glade og rørte deltaget i de højtideligheder omkring befrielsesdagene, som De lod arrangere.

Vi bemærkede med særlig glæde, at De som regeringschef blandt de fem officielle gæster, som Danmark indbød, havde inviteret den myrdede greve Folke Bernadottes enke.

Men lige så glade og taknemmelige for, at det officielle Danmark sammen med alle tidligere fanger - uanset race og tro - kunne få lov til at fortælle grevinde Estelle, at navnet Bernadotte vil leve i dette land og være forbundet med noget stort og ædelt, lige så bedrøvede og beskæmmede er vi over, at dette navn nu skal beklíkkes og tils mudses, og at dette tager sin begyndelse i Danmark.

Hr. statsminister, der findes i dette land mennesker, der dagligt velsigner Folke Bernadottes navn. Det gør os usigeligt ondt, at Danmark ud over verden skal lægge navn til at være arnestedet for en bagvaskelse og mistænkeliggørelse af Folke Bernadotte.

Jørgen H. Barfod

Sammenslutningen af danske fanger fra frihedskampen 1940-45

S. Julsgaard Larsen

Buchenwald-Klubben

Erik Beermann

Dachauklubben

Sv. Wagner

Horserødforeningen

Arne Hedegaard Rasmussen

Landsforeningen erhvervshæmmede fra frihedskampen

Børge Andresen

Landsforeningen Gestapo-fangerne

Holger Grome

Neuengamme-foreningen

Ehgon Nielsen

Sachsenhausen-foreningen

Frode Toft

Stutthof-foreningen

Jacob Brandt

Theresienstadt-foreningen

Statsministerens svar

Som svar på sammenslutningens skrivelse af 2. oktober 1970 vedrørende greve Folke Bernadottes minde sender jeg Dem hermed uddrag af en tale, som justitsministeren har holdt torsdag den 8. oktober 1970 vedrørende blandt andet Baruch Nadels bog, og jeg kan meddele Dem, at jeg fuldt ud deler justitsministerens opfattelse.

10. oktober 1970.

Med venlig hilsen

H. Baunsgaard.

Justitsministerens udtalelse

Justitsminister Knud Thestrup kommenterede på et møde i Herning torsdag aften et dansk forlags bebudede udgivelse af Baruch Nadels bog om Folke Bernadotte.

- Det er klart, at man har lov til at udgive de bøger, man vil her i landet, sagde justitsministeren, men det gør mig ondt at se, at et dansk forlag som det første i verden udgiver en bog, hvori en mand, der hævder at være Folke Bernadottes morder, angriber hans minde. Netop her i landet har vi uendelig meget at være Bernadotte taknemmelig for. Det var Bernadotte, der frelste en lang række danske, der i kampen for landets frihed blev indespærret i tyske koncentrationslejre. Bernadotte reddede deres liv. Jeg tror, jeg kan sige, at uanset hvad Baruch Nadel nu skriver, så vil Bernadotte for os danske stå som en stor og ædel person, hvis minde vi ærer og vil værne om.

Kammeraternes

Hjælpefond

er de raske kammeraters hilsen
til de syge

De erhvervshæmmede

BESTYRELSESLISTE

Landsledelsen

Landsformand Alberti Hansen, Arildsgård 41, 2700 Brønshøj, tlf. Bella 3162.

Næstformand Kai Wadsbach Petersen, Guldbergshave 29, 2200 København N., tlf. 39 77 27.
Sekretær Arne Hedegård Rasmussen, Bredegrund 19, 2300 København S.

Kasserer Alfred Bertelsen, Tøjborgvej 76, 8200 Århus N.

Københavns afd.

Formand Alberti Hansen, Arildsgård 41, 2700 Brønshøj, tlf. Bella 3162.

Næstformand Aksel Andersen, Camilla Nielsensvej 28, 2000 København F., tlf. 71 19 79.

Sekretær Kai Wadsbach Petersen, Guldbergshave 29, 2200 København N., tlf. 39 77 27.

Kasserer Hefty Jensen, Hillerødsgade 40, 2200 København N., tlf. 34 80 91.

Det sociale Udvalg

Alfred Senn, Rylemosen 11, 2600 Glostrup, tlf. 45 02 60.

Arne Snedevig Jensen, Sdr. Boulevard 132, 1720 København V., tlf. 21 50 43.

Protokolfører

Hemming Theisen, St. Strandstræde 10, 1255 København K., tlf. Palæ 8717.

Det sociale Udvalg træffes mandag kl. 19-21 i Admiral Gjeddes Gård, St. Kannikestræde 10, tlf. Byen 5160.

Århus afd.

Formand Alfred Bertelsen, Trøjborgvej 76, 8200 Århus N., tlf. (06) 16 63 18.

Næstformand Holger Nielsen, Fuglesangallé 105, 8210 Århus V., tlf. (06) 16 57 72.

Kasserer Petro Hansen, Illerupvej 14, 8200 Århus N., tlf. (06) 16 27 78.

Sekretær Anna Strunge, Otto Rudsgade 39, 8200 Århus N., tlf. (06) 16 98 12.

Ålborg afd.

Formand Frederik Olesen, Odinsgade 16 B, 9000 Ålborg.

Kasserer Charles Christensen, Lollandsgade 31, 9000 Ålborg.

Esbjerg afd.

Formand Halvor Thomassen, Torvegade 159, 6700 Esbjerg.

Kasserer Sigfred Jensen, Nørrebrogade 90, 6700 Esbjerg.

Sekretær A. Okholm, Norgesgade 59, 6700 Esbjerg.

Odense afd.

Formand Alf Møller, Schybergsvej 35, 4., 5000 Odense, tlf. 11 80 38.

Sekretær Petre Petersen, Redegårdsvej 59, 5000 Odense, tlf. (09) 12 97 47.

Kasserer Alfred Lunde, Mågevej 8, 5000 Odense.

Hillerød afd.

Formand Tonny Hansen, Gadevangsvej 97, 3400 Hillerød, tlf. (03) 26 11 63.

Sekretær Ove Laursen, Dyssekilde, Ganløse Bund, 2760 Måløv, tlf. (03) 18 30 46.

<p>SKIVE AUTOLAKERERI Odsgårdsvej 50 - Skive</p>	<p>KAMMERATERNES HJÆLPEFOND er raske kammeraters hilsen til de syge E. F. F.</p>
<p>K. J. H. S.</p>	<p>ALFRED KRABBENHØFT A/S Muremester - Entreprenør Strandby Kirkevej 303 Esbjerg</p>
<p>G. BALSNER Posthustorv 4 - Skive</p>	<p>SV. O. NYGAARD Varde</p>
<p>R. FREINSILBER Randers</p>	<p>KAI REISLER & NYMAND CHRISTENSEN Revisionsfirma St. Kongensgade 55 — Kbh. K</p>
<p>HADERSLEV BANK Haderslev</p>	<p>FREDE BUUR-ANDERSEN Tømrermester Herning</p>
<p>SOMMERSTED UNGDOMSSKOLE Sommersted</p>	<p>WAIDLÖW & HANSEN Kongens Nytorv 21 København K</p>
<p>SØREN JENSEN Rådg. ingeniør Silkeborg</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! M. K. F.</p>
<p>JOHAN & AXEL HORNBECK A/S Frugtsaft - Marmelade HADSUND</p>	<p>MØLLER & CO. A/S Akkumulatorfabrik Asylgade 16 — Odense</p>
<p>TØNDER BEGRAVELSESFORRETNING Nørregade 1 — Tønder</p>	<p>F. FRIEDMANN & SØN Bomporten 3 Gentofte</p>

Versen-Meppen

Danske og tyske fangekammerater til mindestævne

Vi havde det smukkeste efterårsvejr til mindeturen til Dalum og Versen-lejrene. Vi startede torsdag den 17. sept. De 14 deltagere var fordelt i tre biler, og turen gik over Gedser-Travemünde til Lybeck, hvor vi overnattede.

Fredag formiddag kørte vi til Meppen, og her stødte en bil til fra Jylland.

Lørdag morgen kom yderligere to biler med tyske fangekammerater.

Vi fulgtes ad til Dalum, hvor vi både var inde på det gamle lejrområde og på kirkegården.

Der er ikke meget tilbage af lejren, kun indgangsporten og en gammel vognport. På kirkegården nedlagde vi kransene ved

mindesmærket for de kz-fanger, der blev begravet her.

I Dalum holdt vi en mindehøjtidelighed på kirkegården, men vi kunne ikke komme ind i selve Versen-lejren, da den nu er arbejdslejr for kriminelle, tyske fanger.

Vi kørte herfra til Esterwegen, og vi holdt her en lille mindehøjtidelighed på denne store kz-kirkegård.

Vi tog nu afsked med vore tyske fangekammerater og kørte til Hamborg. Vi var på den store kirkegård og besøgte mindesmærket for kz-fanger 1933-1945.

Om søndagen samledes vi med fangekammeraterne fra Hamborg ved monumentet i Neuengamme.

To af de danske vogne kørte til Alt-Garge.

En interessant og minderig tur var afsluttet.

Mogens Pedersen.

Kammeraternes Hjælpefond

er de raske kammeraters hilsen
til de syge

Dansker valgt til generalsekretær

Generalforsamling i Amicale Internationale de Neuengamme

Den internationale Neungamme-Sammenlutning holdt generalforsamling i Grevesmühlen ved Lybæk 12.-14. sept.

Forud for generalforsamlingen holdtes et eksekutivkomitémøde i Hamborg den 11. sept. med deltagelse af præsidenten, Jean Dolidier, Frankrig, vicepræsidenterne Jan Everat, Belgien, Jerez Stoberski, Polen, og Holger Grome, Danmark, samt skatmesteren Herbert Schemmel, Vesttyskland.

Ved generalforsamlingen var 9 lande repræsenteret, nemlig: Belgien, Tjcekoslovakiet, Danmark, DDR, Frankrig, Holland, Polen, Vesttyskland og Østrig.

Mødet blev åbnet i byens kulturhus af vicepræsident Jerez Stoberski, der udtalte mindeord over afdøde kammerater. Formanden for Neuengammeforeningen i DDR, Karl Kempfer, bød velkommen, og derefter udtalte borgmester Arno Seifert sin glæde over, at generalforsamlingen var placeret i Grevesmühlen. »Vel er vor by ikke verdens navle, men vi har følt det som en hjertesag at værne mindet om de mange Neuengamme-fanger, der omkom ved den frygtelige katastrofe i Neustädter Bugt (ved Lybæk) den 3. maj 1945.«

Fjernsynet overværede åbningsmødet og udsendte glimt herfra samme aften.

Neuengamme-arkivet til Danmark?

Vicepræsident Jan Everat åbnede forhandlingerne og fastslog, at efter generalsekretær Hans Schwarz' pludselige død i april er der to hovedopgaver for generalforsamlingen. Dels at sikre IANs arkiv og materialesamling, og dels at sikre arbejdets videreførelse ved at vælge ny generalsekretær. Han pegede på det vanskelige i at finde en mand, der kunne løfte arven efter Hans Schwarz. AINs betrængte økonomi gør ikke opgaven lettere.

På den danske delegations vegne tilbød Laur. Damgård - hvis ingen anden udvej kunne findes - at generalsekretariat og arkiv kunne flyttes til Danmark, hvor forsvarlige opbevarings- og arbejdsforhold kunne skaffes. Fru Gertrud Mayer, der repræsenterede Hans Schwarz' efter-

HOTEL RICHMOND

Stedet, hvor gamle modstandsfolk mødes

V. Farimagsgade 33
Tlf. 12 33 66

STØT Kammeraternes Hjælpefonds arbejde!

S. E. - Århus

HOTEL STEVNS

Den gamle postholdergård
Store-Heddinge

Svendborg Bryghus

Svendborg

ladte, tilbød at overdrage H.S.s personlige arkiv og bibliotek til AIN under forudsætning af, at alt materialet forblev samlet og tilgængeligt for interesserede forskere. Arkivet kunne så blive i de hidtidige lokaler.

Den følgende diskussion viste, at der blandt de delegerede var overvejende stemning for at søge arkiv og generalsekretariat bibeholdt i Hamborg. Der blev nedsat et udvalg, der inden nytår skal udarbejde fundats for en selvvejende institution eller stiftelse, og tillige søge at løse de økonomiske problemer, der er forbundet hermed. Det danske tilbud, som blev stærkt påskønnet, står dog stadig ved magt.

2 generalsekretærer

Som generalsekretær blev fra Vesttyskland foreslået Hans Bringmann, og fra Danmark blev foreslået Bernth Johannesson. Det stod klart for de delegerede, at een mand næppe kunne udfylde posten, og man enedes derfor om at vælge to generalsekretærer. Bringmann skal tage sig af arkiv, eftersøgningsarbejde o. l., mens Johannesson skal tage sig af AINs organisatoriske arbejde. Der blev fra alle sider udtrykt glæde over de opnåede resultater og over den enstemmighed, der havde præget afgørelserne.

124 kranse

Lørdag aften havde byrådet indbudt de delegerede og en lang række repræsentanter for byens og egnens organisationer til en sammenkomst. Det blev en hyggelig og tvangfri aften, hvor gamle venskaber genopfriskedes og nye stiftedes.

Søndag morgen skulle der være en højtidelighed ved mindesmærket for ofrene fra Cap Arcona katastrofen. På samlingspladsen var mødt en tusindtallig skare af byens og omegnens befolkning - unge og gamle, børn og voksne - der med et politiorkester i spidsen gik til mindelunden. Fællesgraven, der rummer 407 af ulykkens døds ofre, er smukt beliggende i en skovkant ved Grevesmühlen. Der er rejst et smukt og enkelt mindesmærke, og byens og egnens befolkning holder hvert år højtideligheder her. Et harmoniorkester spillede sørgemusik ved graven under kransenedlægningen. Der var kranse fra de repræsenterede nationer samt byens og kredsens institutioner, foreninger, skoler, garniso-

ner, fabrikker m. fl., ialt 124 kranse og mange buketter.

Ved graven talte borgmester Arno Seifert, Karl Kempfer og vicepræsident Holger Grome. »Her i Lübeckerbugten - sagde Grome bl. a. - blev skrevet det sidste frygtelige kapitel af Neuengammelejrens grusomme historie. Alle tidligere Neuengamme-fanger, der kommer til dette sted, mindes kammerater, som man håbede at se i en bedre og friere verden, men som her, så kort før befrielsen fra naziforbrydernes kløer, fandt en tragisk død... Midt i den sorg, der fylder os på dette sted, finder vi også glæde og fortrøstning til fremtiden, fordi vi ved og ser, at dette mindesmærke ikke blot er en død sten, men fremstiller noget levende, der i dag og i fremtiden er virksom derved, at den formaner ungdommen til ikke igen at tillade fascismens umenneskelighed... Vi er borgerne i Grevesmühlen taknemmelig for, at de holder vore døde kammeraters minde i ære... Vi lover hinanden, at ofrene fra dengang ikke har kæmpet og lidt forgæves...«

Vandreudstilling til oplysningsarbejdet

I kulturhusets mødesal var arrangeret en udstilling, der i plancher, fotos, akvareller m. m. viste forløbet af Cap Arcona katastrofen - og tillige gav et indtryk af det nazistiske system, der skabte KZ Neuengamme og de andre dødslejre. Udstillingen var hovedsagelig skabt af hauptmann Klaus Pokrandt, der ved et møde senere søndag formiddag gennemgik det udstillede materiale. Han fortalte interessant om, hvordan denne vandreudstilling bruges i oplysningsarbejdet på byens skoler, kaserner, ungdomsforeninger osv.

Klaus Pokrandt høstede megen anerkendelse for sit arbejde, og han fik af den danske delegation overrakt forskelligt materiale til supplerende udstillingen, bl. a. Dødebogen fra Neuengamme.

Stort værk om Neuengamme forberedes

Eftermiddagens møde var navnlig helliget AINs økonomiske forhold. Der blev appelleret stærkt til de enkelte medlemslande om at sikre AIN større bidrag. For som Jan Everat sagde: »Hvis medlemmerne ikke kan sikre økonomien, har AIN ingen eksistensberettigelse«. Der synes dog at være visse muligheder forude!

Rudi Gogel, Berlin, der er formand for

det historiske udvalg, gav en redegørelse for udvalgets arbejde og planer. Generalforsamlingen godkendte en plan til et stort værk om Neuengammes historie.

Adskillige delegerede rejste hjem søndag aften, men for de øvrige var der mandag arrangeret udflugt til Rostock med rundtur og besøg på »Traditionsskibsmuseet«, mens eksekutivkomitéen fik lejlighed til endnu et møde, der lagde arbejdet til rette for den nærmeste tid fremover.

Jakob Jensen.

Bernadotte bogen

Når ledelsen af forlaget udtaler, at bogen ikke specielt anfægter greve Folke Bernadottes humanitære image, så må det nok spørges, hvorfor forlaget gennem Ritzaus Bureau den 8. september 1970 (se Information den 9. september) udsendte en længere redegørelse om bogens indhold, hvori bl. a. oversætterinden fru Kaufmann erklærede:

- at en af de vigtigste ting i bogen er, at den piller glorien af greve Folke Bernadotte (?)

Endvidere kommer oversætterinden med perfide hentydninger til Bernadottes familietilhørsforhold, som et »overskudsmedlem« af den svenske kongefamilie. Desuden siges, at Bernadotte og Sverige var antisemittiske, og at æren for befrielsen af jødiske flygtninge fra det sammenbrudte tredje rige ikke var Bernadottes, men Himmlers massør Felix Kerstens. Det er med ubehag, at man skal skrive disse ting, al den tid disse uhyrlige påstande bliver fremsat på grundlag af forfalskede dokumenter. Derfor forstår vi stadig ikke, at et dansk forlag vil lægge navn til dette smædeskrift. Men der er jo trykkefrihed her i landet, og den er det ikke vor agt at antaste, selv »Fædrelandet« udkommer stadig!

Størstedelen af Pigtråds læsere kan vel i dag takke greve Folke Bernadotte for, at de i dag er i live.

En ting har vi da opnået med vor protest, og det er, at bogens forfatter, der betegnes som Bernadottes morder, har aflyst sit besøg i Danmark.

Niels Otto Køster,
sekretær i Landsforeningen af
kz-fanger fra Neuengamme

<p>I/S SVEN JACOBSEN Konfektionsfabrik Ejlersvej - Næstved</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND ! L. E. Z. AA.</p>
<p>STØBERI-, SPECIAL- & MASKINARBEJDERNES FORBUND Frederiksberg</p>	<p>W. KÜCKELHAHN Blikkenslagermester Oksevej - Padborg</p>
<p>Advokat SCHYTT POULSEN EBELTOFT</p>	<p>RYØ A/S Ingeniørfirma Aalborg</p>
<p>K. JØRGENSEN Silkeborg</p>	<p>LUNGHOLM GODS pr. Rødby</p>
<p>J. M. BIRKING & CO. Gummivarefabrik A/S Kirkebjerg Allé 31 - Vanløse</p>	<p>A/S VESTFYNS ELFORSYNING Østergade 38 — Assens</p>
<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! L. E. Z. AA.</p>	<p>V A V U</p>
<p>G. BALSNER Posthustorv 4 - Skive</p>	<p>BAGERMESTRENS RUGBRØDSFABRIK Horsens</p>
<p>VÆRN OM NATUREN H. C. V. N. A.</p>	<p>STRØMMENS HANDELSSELSKAB A/S Randers</p>
<p>SV. KOCK Sakskøbing</p>	<p>SV. O. NYGAARD Varde</p>
<p>ODENSE SEGLMÆRKEFABRIK A/S</p>	<p>LYNGBYGAARD Boeslunde</p>

<p>Pas på gående! Gående pas på! L. A. D. V.</p>	<p>STØT Kammeraternes Hjælpefond! T. K. L. H.</p>	<p>CARL PEDERSEN Guldsmed Jernbanegade 15 - Frederikssund</p>
<p>VÆRN OM NATUREN! E. M. P. S.</p>	<p>J. HENRIKSEN Købmand Stoholm</p>	<p>VALD. RASMUSSEN Smedemester Hornslet</p>
<p>P. RASMUSSEN Vejle</p>	<p>Pas på de ældre i trafikken! E. A. F.</p>	<p>HILL HOUSE VASKERI Allerød</p>
<p>AAGE MADSEN Køge</p>	<p>ALFRED NEJSUM Aut. VW-forhandler Østergade 40 - Øster-Vrå</p>	<p>E. EILERTSEN Struer</p>
<p>MINI RADIO & FJERNSYN Vestergade 11 - Herning</p>	<p>IVAR K. SMELNECKE Ingeniørfirma Badstuestræde 17</p>	<p>CHR. RABECH & SØN Smedemestre Brande</p>
<p>VÆRN OM NATUREN! H. C. J. L.</p>	<p>Børst tænder 2 gange om dagen! J. S. B.</p>	<p>VÆRN OM NATUREN! H. C. J. L.</p>
<p>CONTINENTAL VIN-IMPORT Grønnegade 5 - Vejle</p>	<p>LINDE TRYK Vesterbro Torv 1-3 - Århus</p>	<p>Støt kammeraternes Hjælpefond P. M. G.</p>
<p>WALTRICH A/S Maskinfabrik Abildagen 19-21 - Glostrup</p>	<p>LUNO MØBLER Volden 6 - Århus</p>	<p>Støt kampen mod kræften! P. V. E. K.</p>
<p>N. J. ØRSNES I/S Guld- og sølvsmed Algade 67 - Aalborg</p>	<p>J. H. MØLLER Århus</p>	<p>SAHA</p>
<p>TOMMERUP'S BOGTRYKKERI Stege</p>	<p>CHR. RABECH & SØN Smedemestre Brande</p>	<p>Støt kammeraternes Hjælpefond! T. F. L. L.</p>
<p>J. RUBY Købmand Holmegade 30 - Ulfborg</p>	<p>STANGEBYE & HANSEN Hammerensgade 3</p>	<p>SAHA</p>
<p>RINGKØBING AUTOMOBILFORRETNING A/S</p>	<p>GURRE KØBMANDSHANDEL</p>	<p>POUL HENRIKSEN Manufaktur Hjørnet - Vejle</p>

STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND A. E. - Valby	P. ANDERSEN Malermester Århus	ALFRED NEJSUM Aut. VW-forhandler Øster-Vraa
FALCK-ZONEN Trindsøvej - Århus	NYKØBING S. TRÆLASTHANDEL 4500 Nykøbing Sj.	EINAR RASMUSSEN & SØN Bogtrykkeri Fredericia
KORNERUP, KOCK & BANG ^{Å/8} Århus	N. DUE PETERSEN & KRYGER Gåsetorvet - Svendborg	Den Danske Landmandsbank Gothersgade 18 - Fredericia
^{Å/8} VESTFYNS ELFORSYNING Østergade 38 - Assens	CONTINENTAL VIN-IMPORT Grønnegade 5 - Vejle	SPAREKASSEN FOR HIRTSHALS & OMEGN
HAMLET Nørregade 26 - Køge	L. DAMGAARD NIELSEN ^{Å/8} Konfektionsfabrik Nygade 1 - Silkeborg	SCANDINAVIAN PHOENIX ^{Å/8}
DEN DANSKE LANDMANDSBANK Gothersgade 18 - Fredericia	JENS KIRKEGAARD Tømrermester Als	NORDISK VENTILATOR CO. ^{Å/8} Næstved
SV. AA. AAKJÆR Rødding	WILSON & CO. Rejsebureau Bredgade 28 - København K	J. L. BECH & CO. Torvet 20 - Horsens
RØNDE KURSUS Rønde	JACOB H. THIMSEN Slagtermester Padborg	FRITZ DUUS ^{Å/8} Vendersgade 5 - Fredericia
Dansk Skovforening	ARBEJDERNES FÆLLEBAGERI Køge	NIELS DØSSING Tømrer- og snedkerforretning Hem pr. Skive
A. E. LAURITSEN Urmager Skolegade 4 - Ans	ARTHUR DAVIDSEN Radioforhandler Urehøj pr. Vejle	DALBY BAGERI Dalby pr. Haslev
ALLERT F.	DANSK HANDELSBLAD	O. KRUMMELBEIN Svanegade 12 - Thyborøn
S. B. DEKORATION Nygårdsvej 41 - Esbjerg	SV. ZINK CHRISTENSEN Aut. installatør Bording st.	EDDY JENSEN Manufaktur Vlg

P. F. CLEEMANN Vikingshus Gammel Havn 6200 Åbenrå	I. CANTOR A/S Nørre Voldgade 82 - K	J. JUNGET A/S Mindegade 17 - Herning
EJNAR HUNDAHL Isenkram Fredensborg	Malerarbejde af enhver art udføres. Overslag og tilbud uden forbindende PEDER POULSEN Svendebjergvej 3 - Hvidovre Tlf. 78 06 83	HANS OUTZEN'S MØBELFABRIK Tønder
WALTRICH A/S Maskinfabrik Åbildager 19-21 - Glostrup	VEJLØ's BOGTRYKKERI Kalundborg	OLIEFYRINGSANLÆG Jeff A. Andersen's Eftf. Hovedgade 28 - Hørsholm Varmetekniske installationer
S. MØLLEGAARD Ruds-Vedby	VÆRN OM NATUREN! V. V. M. H.	Støt kammeraternes hjælpefond A. E. - Valby
Tandlæge Klaus Nyemann Skive	ANDERSKOUV & THOMSEN Rådg. ingeniørfirma Herning-Esbjerg	RINGKØBING AUTOMOBILFORRETNING A/S Herningvej 46 - Ringkøbing
POUL HENRIKSEN Manufaktur Hjørnet - Vejle	GÅ I KIRKE!	D. A. S. F. Skagen
SAHA	EGONS BLOMSTER Vestergade 2 - Tønder	A/S SAVMØLLE- ULLERSLEV Ullerslev - Fyn
Tengstedts Bogtrykkeri Sk. Clemensgade 3 - Aalborg	LOLLAND FALSTERS KONTORFORSYNING Kirkepladsen - Nykøbing Falster	L. K. KRISTENSEN & SØN Danmarksgade 53 - Aalborg
CARL C. BIEHL Bogtrykkeri Slotsgade 15 - Gråsten	LUNO MØBLER Volden 6 - Århus	CHR. RABECH & SØN Smedemestre Brande
FALCK-ZONEN Trindsøvej 2-6 - Århus	UDBYE'S BOGTRYKKERI Vejle	Hilsen fra KØGE KOMMUNE
FRODE JOHANSEN Bagermester H. Egedesvej 6 - Århus	RØNDE KURSUS Rønede	Høj Petersen & Arne Jensen A/S Bogtrykkeri Struensegade 7-9 - København N
KORNERUP, KOCK & BANG A/S Århus	CONTINENTAL VIN-IMPORT Grønnegade 5 - Vejle	ERIC OLSEN & CO. Speditør Østergade 14 - Randers

TOPPENBERG'S MASKINFABRIK Aalborg	EINAR RASMUSSEN & SØN Bogtrykkeri Sjællandsgade 55 - Fredericia	GREGERS PETERSEN A/S Trælast - Bygningsartikler Århus Nordhavn
RØNDE KURSUS Rønde	BRDR. RASMUSSEN Maskinfabrik Helsingforsgade 14 - Århus	STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! J. S. B.
HØJ PETERSEN & ARNE JENSEN A/S Bogtrykkeri Struensegade 7-9 - København N	N. THINGGÅRD Stjerneholmegade 36 - 8700 Horsens	A. THUESEN Esbjerg
V. ANDERSEN Tømrermester Nørre Snede	TEKSTILARBEJDERNES FAGFORENING Ikast	POUL PEDERSEN Skotøj Bredgade - Kolind
HANS KOFOED Murermester Egelund Rø - Gudhjem	CARL C. BIEHL Bogtrykkeri Slotsgade 15 - Gråsten	CHR. RABECH & SØN Smedemestre Brande
PAS PÅ DE ÆLDRE I TRAFIKKEN! N. D. L.	STØT DANSK RØDE KORS! T. E. AA.	W. WESTER Skanderborg
CHR. HØEGH Tømrermester Silkeborg	S. MØLLGAARD Ruds-Vedby	HILL HOUSE Vaskeri Allerød
JOHS. CHRISTENSEN St. Voldgade 6 - Randers Tlf. 42 88 11 Vejle støbegods	ANDELSMØR Englandskajen - Odense	MENSTRUP BAGERI Menstrup pr. Hyllinge
H. ANKER PIHL Manufaktur Svaneke	LUNO MØBLER E. HANSEN København	MIDTBANK Brande
D. A. S.F. Skagen	Den Danske Landmandsbank Gothersgade 18 - Fredericia	ANTON JENSEN Alstrup - Tranebjerg
CHR. TRESCHOW Orelund - Mørkøv	FALCK-ZONEN Trindsøvej 2-6 - Århus	Protese - så tandlægen P. K. N. M.

Fællestur med damer København-Gedser-Warnemünde og retur den 21. november

Som bebudet vil Landsforeningen af KZ-fanger fra Neuengamme foretage en fællestur for vore medlemmer med damer. Turen er nu fastligt til:

LØRDAG DEN 21. NOVEMBER 1970

med afgang fra Københavns Hovedbanegård kl. 12,26. Ankomst Gedser kl. 14,47. Derefter afgang – med dansk færge – til Warnemünde med ankomst kl. 17,00. Afgang Warnemünde kl. 17,40 med ankomst Gedster kl. 19,30. Tilbage i København kl. 22,52.

I toget vil der være servering og på færgen serveres en »Østersø-platte« og kaffe. Under sejladserne på Østersøens vilde vover vil man få rig lejlighed til kammeratlig underholdning m.m. Prisen for denne fællestur bliver i alt pr. deltager 48 kroner. Heri indbefattet togbillet, færgebillet og »Østersø-platten«. Evt. våde varer og servering i toget er for egen regning. Men på færgen gælder de populære Østersøpriser uden told og moms. Deltager-

antallet er begrænset til omkring de halvhundrede. – Tilmelding til formanden: HOLGER GROME, Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup. Tlf. (01) 50 33 86, mellem kl. 18 og 19.

Indbetaling til kassereren:

JAKOB JENSEN, Fabianhus, 3240 Esrum
Giro 7 34 81.

Det bemærkes, at der ikke bliver lejlighed til at gå i land i Warnemünde. – Gyldigt rejsepas er nødvendigt. – Vi mødes på Østersøen den 21. november.

Frøslev-sang

Vi er en samling illegale, så kaldes vi i daglig tale,
vi er i slavesind ej hildet, selv om vi er sat ud af spillet.
I en skøn, idyllisk egn sidder vi bag pigtrådshegn,
vi er i Gestapos kløer, men med humør,
hvad vi fik af slag og stød, det har givet os den glød,
som bestod i Horserød.

Hvad hver især af os har lavet, deri har nu Gestapo snavet,
med Tysklandstur og mer' de truer, men frihedsfronten ej de kuer.
I en skøn o.s.v.

Vi ville slås for vore kære og for vor frihed og vor ære,
end ikke fangelejrens skygge kan bøje vore ranke rygge.
I en skøn o.s.v.

Når refærd end'lig vinder sejren, og glade vi forlader lejren.
Forrædere omkring vil luske, medens vi til gengæld stolt vil huske
at i en skøn, idylliske egn, sad vi bag ved pigtrådshegn,
vi var i Gestapos kløer, men med humør,
hvad vi fik af slag og stød, det har givet os den glød,
som bestod i Horserød.

Møder

Mager generalforsamling

Gestapofangernes Sjællandsafd. holdt generalforsamling den 13. oktober.

Da indkaldelsen ikke var nået ud til medlemmerne inden mødet, var besøget lille, og det rigtigste havde været at udsætte den, så indbydelsen kom ud inden mødet.

Formanden Alex Bennebalde aflagde beretning og kassereren Heinrich Winter fremlagde årsregnskabet.

Valgene var genvalg.

Lørdag den 24. 10. 1970 afholdt Sachsenhausenforeningen Fyens afd. sin 25 års stiftelsesfest.

Festen, der blev afholdt på restaurant JEKA, var den største i mange år.

Efter at formanden havde budt velkommen og udtalt sin og bestyrelsens glæde over den store tilslutning, som langt oversteg forventningerne, blev der rettet en særlig velkomst til Petra Petersen, der var inviteret som foreningens gæst. Denne invitation skulle ses som en lille erkendelse for det store arbejde, Petra Petersen udfører i bestyrelsen for de erhvervshæmmedes Fyens afd.

Det er en indsats, som vi tidligere fanger og modstandsfolk ikke kan honorere i kinglydende mønt, men som er af overordentlig stor betydning for den enkelte kammerat under den ofte lange og besværlige proces, det desværre er med at få en sag færdigbehandlet. Festen skulle også ses som en optakt til et kommende landsmøde, som påtænkes afholdt i Odense i første halvdel af 1971, såfremt man kan få den fornødne tilslutning.

Derfor vil vi opfordre hver enkelt Sachsenhausenfange til at bakke dette arrangement så kraftigt op som vel muligt, hvis vi fortsat skal kunne bestå som en landssammenslutning og ikke kun være henvist til initiativer på lokalt plan.

Nærmere annoncering af landsmødet vil finde sted.

På Sachsenhausenforeningens vegne:

Evald Lægteskov,

Middelfartvej 265, 5200 Odense V.

Dagbogsblade

Slesvig: Ved beskrivelsen af Slesvigs historie er man nu nået til den anden verdenskrig. Magistratsråd, dr. Christianen meddeler dog, at man mangler materialer fra krigens første år indtil maj 1945. Fra denne tid er der kun bevaret meget få dokumenter. Derfor beder magistratsråden om alt det materiale, eventuelle private skulle ligge inde med fra krigens tid. Det kan være trykte eller skrevne ting fra det tyske diktatur eller udgivet af besættelsestropperne. Selv ting, der er rekonstrueret ud fra hukommelsen, kan have interesse. Dr. Christianen har sit kontor i Friedrichsgade 7-11 i Slesvig og hans telefonnummer er 24031.

MAKABERT MØDE I BERLIN 1941

FLENSBORG, 15/10 1970

Tidligere statssekretær i rigsjustitsministeriet, den 94-årige dr. Franz Schlegelberger, Flensburg, blev i går bag lukkede døre hørt som vidne i den flensborgske landsretsbygning, oplyser telegrambureauet LNO. Det var nævningetinget i Frankfurt, som foretog afhøringen. Dette nævningeting behandler for tiden i en omfattende proces anklagerne mod den tidligere koncentrationslejrlege Horst Schumann, som bl. a. sigtes for at have medvirket ved den nazistiske euthanasi-aktion.

Men ønskede en redegørelse fra dr. Fr. Schlegelberger om en konference for overlandspræsidenter og generalstatsadvokater, der fandt sted i Berlin april 1941. Her blev de ledende jurister i det daværende Tyskland gjort bekendt med Hitlers gennemførelse af et »nådedødsprogram«. Indbyder til konferencen var dr. Fr. Schlegelberger, der på dette tidspunkt midlertidigt fungerede som rigsjustitsminister. Det er kendt, at juristerne fik anvisning på ikke at bearbejde eventuelle anmeldelser vedrørende »nåde-dræbte«, dersom sådanne skulle indløbe.

Horst Schumann er anklaget for medvirken til mord i 15.000 tilfælde.

TAVS SCHEEL I AUSCHWITZ

OSWIECIM, POLEN

SØNDAG DEN 9. 11. 1970

Vesttysklands udenrigsminister Walter Scheel spadserede søndag alvorlig og tavs rundt blandt gaskamrene og krematorierne i den tidligere nazistiske koncentrationslejr ved Auschwitz (det nuværende Oswiecim) for at mindes de omkring 4 millioner fanger, der fandt døden i denne lejr under anden verdenskrig.

Scheel er den første vesttyske minister, der har besøgt den berygtede lejr, der er bevaret nøjagtig, som den så ud, da de tyske tropper flygtede fra de fremrykkende sovjetiske styrker i januar 1945.

Efter at være blevet vist rundt i en murstensbygning, der nu er museum, skrev Scheel i gæstebogen: »På grund af denne rædsel, denne umenneskelighed, er det vor opgave at værne om disse høje værdier – menneskets værdighed, fred blandt mennesker«.

Scheel lagde derefter en krans ved et internationalt monument for lejrens ofre, der kom fra 23 lande, og ved lejrens »dødsmur«, hvor tusinder af fanger blev skudt af SS-vagter.

Tal med os
om tryksager
Tilbud
uden forbindelse

Rechters bogtrykkeri

Industrigården - 6800 Varde
Tlf. (05) 22 13 61

BOGTRYK
OFFSET